
Historie katedry

Katedra biblistiky

Název „Katedra biblických studií“ existuje od akademického roku 2006-2007. Především název „Katedra biblistiky a klasických jazyků“ vznikl po oddělení judaistiky z Katedry biblistiky a judaistiky (2005/2006; Katedru biblistiky a judaistiky několik let vedl judaista doc. PhDr. Bedřich Nosek CSc.). Katedra biblických studií navazuje na tradice Katedry biblické teologie někdejší samostatné Husovy československé fakulty bohoslovecké (dále HČFB), která vznikla vládním nařízením č. 112. ze 14. července 1950 jako jedna ze dvou částí bývalé Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké (dále HČEBF), na které studovali i evangelíci (po roce 1950 mají evangelíci Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu). Katedra biblické teologie byla na HČFB rozdělena na dvě stolice. Stolicí Starého zákona vedl nejprve ThDr. et PhDr. Miroslav Novák, po něm ThDr. Stanislav Heřmanský. Po jeho odchodu ji až do své smrti vedl prof. ThDr. Vladimír Kubáč. Stolicí Nového zákona vedl nejprve prof. Jindřich Mánek a po něm prof. Zdeněk Sázava. Katedra biblických studií patří mezi nejstarší katedry dnešní HTF UK Praha, dědičky HČFB s významnou biblistickou tradicí vynikajících biblistů a u třech z nich i členů překladatelské komise českého ekumenického překladu (dále ČEP) Bible, k jejichž odkazu a dědictví se hlásí a na jejich práci navazuje.

František Kovář

Prvním biblistou byl PhDr. et ThDr. František Kovář (1888-1969), vedoucí stolice Starého zákona. Na HČEBF v Praze přednášel od r.1935 biblické obory a religionistiku.

Výběr z Kovářova díla: Farizeové a saduceové (1918); Království boží na zemi (1920); Idea království Božího v křesťanství (1920); Filosofické myšlení helenistického židovstva (1921); Apokalyptická literatura židovská (1922); Představy pársismu a židovství o posledních věcech světa a lidstva (1922); V zápase o pravou zbožnost (1937); Synoptická evangelia (1938); Výklad evangelia Markova (1941); Výklad evangelia Janova (1944); Novozákonní události (1945-46. 1950); Základy novozákonní teologie (1945); Výklad listu ap. Pavla Galatským (1946); Uvedení do studia Nového zákona (1951); Malá bible (6 dílů), Praha 1953-61; Výklad listu Jakubova (1954).

Vladimír Kubáč

Starozákonníkem, vedoucím stolice Starého zákona HČBF na Katedře biblické teologie a později děkanem HTF UK Praha byl v letech 1992-93 prof. ThDr. Vladimír Kubáč (1929-1993). Od 1951 přednáší Starý zákon na HČBF (od r. 1976 jako profesor), od roku 1990 HTF UK v Praze. Od r.1963 členem starozákonní překladatelské skupiny ČEP.

Výběr z Kubáčova díla: Adamův hřích a pád v kánonické a mimokánonické literatuře biblické (disertační práce). Skripta: Zprubování víry. Job (1963); Znamení smlouvy (1983); Desatero a jeho výklad (1990); Uvedení do hebrejského textu Starého zákona (1991).

Jindřich Mánek

Významným novozákonníkem HČBF (profesorem od r. 1950), vedoucím stolice Nového zákona na Katedře biblické teologie, vedoucím novozákonní překladatelské skupiny ČEP v letech 1972-1977 (překlady se však účastnil již od samého vzniku, od roku 1961) a autorem mnoha dosud užívaných monografií a výkladů k Novému zákonu byl prof. ThDr. Jindřich Mánek (1912-1977), absolvent HČEBF a Filozofické fakulty UK Praha.

Výběr z Mánekova díla: Ježíš výrokových historií (1946, disertační práce); Úvod do četby Bible (1949); Radostné poselství (pět postilí 1951); Apoštol Pavel (1952); Stolování s Ježíšem (1952); Slovo věčného života (1952); Setkání s Pánem. Postavy Nového zákona (1954); Výklad I.a II. listu Soluňským (1956); Sedm listů z Apokalypsy (1957); Výklad evangelia Janova (1958); Výbor z novozákonních apokryfů – evangelia a skutky apoštolů (1959); Přístup k Písmu: uvedení do studia Bible (1961); The Character of New Testament Eschatology as Norm (1964); Sůl země: dvacet zastavení nad vybranými biblickými texty (1964); Dům na skále. Ježíšovo kázání na hoře (1967); Vier Studien zur Problematik der sozialen Umwandlung (1967); Ježíšova podobenství (1970. 1972); Composite Quotations in the New Testament and their Purpose (1970); Apoštolský dekret v kontextu Lukášovy teologie (1972, taktéž v němčině); Pohled Bible na smrt a život (1973); Bible v českých zemích (1975); Biblické poselství k významným dnům církevního roku (1976); ... und brachte Frucht: die Gleichnisse Jesu (1977); Když Pilát spravoval Judsko (1980); Čas nám daný (1980); The history

of the Bible in the Czech lands (1981); Legendy a zázraky v evangeliích (1981); Kámen vyvolený a vzácný (1997); Ze smrti do života (1998).

Zdeněk Sázava

Posledním významným biblistou, žákem a nástupcem prof. Mánka, je dosud žijící novozákonník prof. ThDr. Zdeněk Sázava (*1931, od r.1977 profesorem HČFB Praha, od 1990 na HTF UK) absolvent HČEBF a HČFB (1950-54) a Filozofické fakulty UK Praha (hebrejšтина, aramejšтина), Teologické fakulty v Tübingen (1981-82) a od 1984 vedoucí Katedry biblické teologie (po smrti prof. V.Kubáče vedl stolice SZ i NZ) na HČBF Praha. V letech 1981-93 hostoval na univerzitách v Tübingen, Pasov, Erlangen, Heidelberg. V letech 1976-84 člen novozákonní překladatelské skupiny ČEP. Dále člen teologické komise Ekumenické rady církví; vědecké rady Centra biblických studií při AV ČR; mezinárodní společnosti Studiorum Novi Testamenti Societas v Londýně (od 1981); několika komisích Sdružení církví Leuenbergské konkordie (ve spojení s tzv. Lehrgespräche).

Výběr ze Sázavova díla (ucelený soupis Sázavovy bibliografie je ve sborníku: Z Nového Zákona, 2001): Termín ho apostolos v Lukášově díle (1968, disertační práce); Lukáš – historik sui generis (1975, habilitační práce); Užití Starého zákona v Janově evangeliu (1954); Vstaň a choď (1974); Padesát novozákonních záhad (1981); Než otevřeme Bibli (1981); Slova a činy (1984); Metodika práce s biblickým textem (1986); Mistr a Pán (1988); Otčenáš. Výklad modlitby Páně (1994); Modlitby u stolu (1994); Biblická mozaika. Úvod do studia Nového zákona (1998); V hlavní roli Nový zákon (1998); Lukáš: aktuální námět dnešní teologie (1998); Cesty za poznáním (1999); Vědecká exegeze Bible a úkoly ekumenického hnutí (2001).

Autor: Jiří Beneš